

Brancheverduurzamingsplan KVNW

Management Samenvatting

De KVNW is gemotiveerd om een brancheverduurzamingsplan voor de wijnhandelaren op te stellen. Zo heeft de KVNW in 2012 haar eigen keurmerk KVNW Register Wijnhandelaar uitgebreid met voorwaarden op het gebied van milieu en verpakking. Bij het opstellen en beoordelen van dit brancheverduurzamingsplan dient er uiteraard rekening gehouden worden met de achtergrond van de Nederlandse wijnimporteurs.

Wie de wijnsector bestudeert komt tot enkele belangrijke constatering in het kader van verduurzaming. Zo is 99% van de wijn afkomstig uit het buitenland. Slechts 10% van het volume wordt in Nederland gebotteld. Het verpakkingsmoment vindt dus grotendeels in het buitenland plaats. Een nadere beschouwing van de keten is daarom belangrijk. Naast een verpakkingsmoment in het buitenland (botteling) wordt de wijn getransporteerd naar de importeur en daarvandaan vervoerd naar het verkooppunt. De eindgebruiker heeft ten slotte een verantwoordelijkheid bij de afvalscheiding. Om de invloed van de wijnimporteurs binnen deze keten te bepalen moet er een onderscheid gemaakt worden naar slagkracht. De KVNW stelt dat de grootste 25 importeurs vanwege hun volume meer invloed hebben dan de vele kleine importeurs.

Bij het bepalen van doelstelling wordt er in dit brancheverduurzamingsplan achtereenvolgens aandacht besteed aan Ketenverantwoordelijkheid en productverpakking.

Onder ketenverantwoordelijkheid valt de inspanning die de sector levert in het certificeringstraject tot KVNW Register Wijnhandelaar. Ook valt hieronder het stimuleren van innovatieve verpakkingsvormen zoals Pet-flessen en bag-in-box verpakkingen. Voorts wordt gesteld dat importeurs een verantwoordelijkheid hebben in de keuze en wijze van transport. Met name gelet op de groei van webretail is ook het overleg met pakketdiensten in dit opzicht van belang. Ten slotte hebben (grote) importeurs een rol van betekenis in hun contacten met flessenfabrikanten. De KVNW zal dit gesprek stimuleren en kennis delen. Ook consumenten – die vaak onterechte associaties hebben over wijnverpakking en kwaliteit – zullen voorgelicht moeten worden.

Voor wat betreft productverpakking is in de eerste plaats het gebruik van recycled content van belang. Dit is één van de onderwerpen voor het overleg met de flessenfabrikanten. De sector is van mening dat de omverpakking in veel gevallen reeds is geoptimaliseerd. Een aandachtspunt blijft de verzending per koerier naar de eindgebruiker. Het gesprek hierover wordt gecontinueerd. Belangrijkste punt is de gewichtsreductie. Een uitsplitsing van het flesgewicht laat zien dat het voor de hand ligt om te focussen op het glasgewicht. De KVNW heeft een hoogsthaalbare doelstelling geformuleerd om het gemiddelde glasgewicht te reduceren tot 494 gram per liter in 2019 en 427 gram per liter in 2034 (gewicht in 2015 bedraagt 520 gram per liter). Het streefgewicht is gebaseerd op de extrapolatie van de trend maar loopt ook vooruit op mogelijke wetenschappelijke ontwikkelingen, toename van het gebruik van andere materialen en de wijzigende attitude van consumenten. De KVNW zal ieder jaar het gemiddelde glasgewicht per liter wijn laten berekenen en de stakeholders hierover rapporteren.

Inleiding

Het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) heeft de KVNW verzocht om een plan te maken voor de verduurzaming van de verpakkingen in de wijnbranche. Dit is afgesproken in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022. Verduurzaming van verpakkingen staat hoger dan ooit op de maatschappelijke agenda. Onder verduurzaming wordt in dit kader het terugdringen van de impact van de bedrijfsvoering op het milieu verstaan.

Achtergrond Nederlandse wijnimporteurs

Door Nederlandse wijnimporteurs wordt er gezamenlijk 3,7 miljoen hectoliter (HL = 100 liter) wijn op de Nederlandse markt gebracht. Importeurs brengen voor eigen rekening en op eigen naam de wijn vanuit een ander land naar Nederland om het daar via allerlei kanalen te verkopen. De KVNW vertegenwoordigt de in Nederland gevestigde wijn importerende bedrijven. Het produceren en bottelen van 90% van de wijn valt buiten de directe invloedssfeer van leden van de KVNW. Ongeveer 10% van de wijn wordt in bulk aangeleverd en in Nederland of België gebotteld. De KVNW heeft 130 lidbedrijven (waaronder multinationals en kleine wijnspecialisten) die samen 75% van de markt vertegenwoordigen. De wijnbranche is volop in beweging. De KVNW behartigt de belangen van leden richting politiek en ambtenarij.

Als vereniging draagt de KVNW bij aan de ontwikkeling en professionalisering van de branche en individuele bedrijven. Vanuit die taakopvatting is dan ook het opstellen van een brancheverduurzamingsplan ter hand genomen, zonder uit het oog te verliezen dat het merendeel van de wijn verpakt wordt in het land van oorsprong. Als representatieve en enige Nederlandse branchevereniging voor de wijnsector zal de KVNW in dit plan ambities formuleren die niet alleen de in Nederland gebottelde wijn, maar de gehele sector betreffen.

Als gevolg van de stijgende lasten (het accijnstarief op stille wijn steeg afgelopen 10 jaar met 80%) staan de volumes onder druk. De gemiddelde jaarlijkse wijnconsumptie per hoofd van de bevolking heeft zich, na een decennia lange groei, afgelopen jaren min of meer gestabiliseerd (op 21,7 liter per capita). Deze wijn wordt door Nederlandse wijnimporteurs om commerciële doeleinden vanuit het buitenland naar Nederland verhandeld en verkocht via slijterijen, horeca, supermarkten en webshops. Bij het Productschap Wijn stonden bij de opheffing op 1 januari 2015 meer dan 1.000 individuele importeurs geregistreerd. Een groot aantal van deze bedrijven is zeer klein.

De laatste decennia wordt er steeds meer wijn verbouwd in Nederland. Toch zijn de volumes Nederlandse wijn in internationale context nog zeer beperkt. Er zijn ongeveer 200 wijngaarden, waarvan er 150 commercieel geëxploiteerd worden. De productie bedraagt in zijn totaliteit ongeveer 1,2 miljoen flessen wijn per jaar. Dit is dus minder dan 1% van de totale wijnconsumptie in Nederland. Zie voor meer informatie: <http://www.wijngaardeniersgilde.nl/>

KVNW Register Wijnhandelaar

Naast het verzoek van de KIDV heeft de KVNW een intrinsieke motivatie om constructief mee te werken aan een Brancheverduurzamingsplan. De KVNW helpt ondernemers in de wijnsector vorm te geven aan kwaliteit, duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het keurmerk KVNW Register Wijnhandelaar vormt daarbij de basis. De voorwaarden van dit keurmerk zijn in 2012 grondig herzien. Op het gebied van MVO heeft de KVNW zich laten inspireren door de meest recente MVO- richtlijnen als ISO26000, MVO Prestatieladder, SA8000, OESO, IAO en GRI. Inspanningen rondom het terugdringen van de impact van de bedrijfsvoering op het milieu en op sociale waarden is integraal onderdeel van de kwaliteit van een wijnhandelaar. Voorwaarde 9 van het keurmerk KVNW Register Wijnhandelaar gaat over 'milieu, afvalverwerking, energie en water'. De specifieke eisen, waar een externe auditor van Det Norske Veritas (DNV), bij zijn bezoek aan een wijnimporteur op toetst zijn:

- A. Het grondstoffenverbruik is inzichtelijk, gerelateerd aan de bedrijfsactiviteiten
- B. Het beleid is gericht op verhoging van gebruik gerecycled materiaal
- C. Er is beleid geïmplementeerd met betrekking tot verbetering van resultaten op het gebied van uitstoot, afvalwater en afvalbeperking en verantwoorde afvoer
- D. In de keten wordt milieurelevante informatie verschaft over mogelijkheden van hergebruik en recycling

Een KVNW Register Wijnhandelaar wordt gevraagd voor het specifieke bedrijfstype inzicht te geven in resultaten op het gebied van uitstoot, afvalwater, gebruik van verpakkingsmaterialen en afvalstoffen. De ervaring leert dat steeds meer bedrijven inzien dat aandacht voor het milieu verschillende voordelen oplevert: vermindering van kosten door gebruik van minder materiaal, inspelen op (veranderende) wensen van de consument en het profileren van het bedrijf als maatschappelijk bewust. Als gevolg hiervan wordt bijvoorbeeld betere en sterkere plastic gebruik om pallets met wijn te sealen. Doordat de kwaliteit van deze (duurdere) plastic beter is, kan er worden volstaan met veel minder. Dit is beter voor het milieu en de portemonnee. Ook wordt (grote) bedrijven gevraagd om bewijs te overleggen van milieu relevante informatie zoals emissies in de keten.

Constateringen in het kader van verduurzaming

Bij het opstellen van een brancheverduurzamingsplan voor de wijnsector is er rekening gehouden met de specifieke kenmerken van deze sector. Achtereenvolgens:

1. Meer dan 99% van alle wijn die verkocht wordt op de Nederlandse markt is afkomstig uit het buitenland. Hiervan worden enkele wijnen – bij benadering 10% - gebotteld in Nederland. Alle andere wijnen worden gebotteld buiten Nederland. Als gevolg hiervan hebben de Nederlandse wijnimporteurs geen directe invloed op de productverpakkingen omdat zij een stap verder in de keten zitten. Dit plan gaat echter wel over 100% van de in Nederland verkochte wijn.
2. De daadkracht van Nederlandse wijnimporteurs wordt voorts beperkt vanwege de geringe importvolumes van het grootste deel van de bedrijven. Bedrijven die een kleine hoeveelheid wijn afnemen bij de producent hebben zeer beperkt invloed op de productverpakkingen.
3. De wijnbranche kent in de keten grofweg onderstaande verpakkingsmomenten:
 - a. Botteling bij producent (botteling en etikettering)
 - b. Via transporteur naar importeur (dozen op pallets)
 - c. Van importeur naar verkoopkanaal (dozen op pallets)
 - d. Van verkoopkanaal naar afnemers (cadeauverpakkingen of los)
 - e. Van consumptiemoment tot afvalscheiding (glasbak)
4. De verschillende soorten wijn worden (veelal regionaal verplicht) gebotteld in verschillende flestypes. Wijn uit de Elzas wordt bijvoorbeeld gebotteld in een ander type fles dan wijn uit de Bourgogne, die traditioneel verschilt van het flestype dat gebruikt wordt in Bordeaux. Daarnaast zijn er diverse inhoudsmaten in de omloop. Een eerste opsomming ter illustratie:
 - a. Stille wijn (<0,5 liter)
 - b. Stille wijn (0,75 liter) – flestype verschilt per regio
 - c. Stille wijn (1 liter)
 - d. Stille wijn (1,5 liter)
 - e. Mousseerende wijnen (waaronder Champagne) – flestype verschilt per regio
 - f. Port
 - g. Sherry
 - h. Vermouth
5. Binnen de wijnbranche wordt volop geëxperimenteerd met nieuwe vormen van verpakken. Dit geldt niet alleen voor de flesafsluiting maar er kan ook gedacht worden aan:
 - a. Petflessen
 - b. Bag in box verpakkingen
 - c. Drankenkartons
 - d. Blik
6. Het innovatieve vermogen van de wijnbranche wordt mede bepaald door de vraag van de consumenten en de (on)mogelijkheden die verpakkingen vanuit het oogpunt van kwaliteit en voedselveiligheid bieden voor het conserveren en ouderen van wijn. Eventueel kan hier in de toekomst nader onderzoek naar gedaan worden.

Keten analyse

De KVNW heeft als branchevereniging intensief contact met haar leden, bedrijven die beroepsmatig wijn importeren en verhandelen. Het thema 'milieu' is afgelopen decennium regelmatig aan de orde geweest tijdens Bestuurs- en ledenvergaderingen. Naar aanleiding van het concrete verzoek van het KIDV is ook in het Bestuur van de KVNW gesproken over mogelijke doelstellingen in de keten.

Stappen in de keten:

- Botteling bij producent (botteling en etikettering)
- Via transporteur naar importeur (dozen op pallets)
- Van importeur naar verkoopkanaal (dozen op pallets)
- Van verkoopkanaal naar afnemers (cadeauverpakkingen of los)
- Van consumptiemoment tot afvalscheiding (glasbak)

Verskil in 'slagkracht'

De slagkracht van veel kleine marktdeelnemers is gering. Zij opereren meer op niche niveau. Gelet op de beperkte omvang van afname bij de wijnproducten kunnen zij beperkt eisen stellen aan de wijze waarop de wijn verpakt wordt. Wel is het voor deze categorie van wijnimporteurs mogelijk om – vaak in nauw overleg met de eindgebruiker – het gesprek over verpakkingen aan te gaan. Voor de 25 grootste wijnimporteurs ligt dit anders. Zij nemen dermate grote partijen af dat zij in de keten ook eisen kunnen stellen aan de wijze van verpakken. Zo kunnen zij bij de producent aandringen op het gebruik van een bepaald type fles (afsluiting) of manier van omverpakkingen. Gelet op de volumes is het voor deze categorie ook gemakkelijker om efficiënte en minder milieu belastende wijze van transport te organiseren. Met deze tweedeling moet rekening gehouden worden bij het bepalen van de nadere doelstellingen.

	De vele kleine spelers	De grootste 25 spelers
Botteling	Weinig invloed, afhankelijk van de producent en internationale trends.	Kunnen eisen stellen aan de wijze van verpakken. Bijvoorbeeld over het flesgewicht of het percentage gerecycled content (kleur glas).
Transport	Vanuit commercieel oogpunt gedreven tot efficiënte keuzes (bijv. selectie van vervoerders) maar beperkte mogelijkheden.	Hebben direct profijt van efficiënt transport. Zij kunnen ook nieuwe wijzen van transport stimuleren.
Omverpakking	Volgen de trends. Omtimalisatieslag is reeds doorgevoerd op verzoek van retailkanaal.	Kunnen in overleg met afnemers nieuwe vormen van omverpakkingen ontdekken. Ook worden er afspraken gemaakt met pakketservice diensten (zoals PostNL).

Verkoopverpakking	Volgen de trends. Zijn vaak wel in de gelegenheid om in gesprek te gaan met consumenten over nieuwe manieren. Luxe wijn wordt verpakt in houten kisten.	Optimalisatieslag is reeds doorgevoerd.
Afvalscheiding	Het inzamelingspercentage van glas ligt volgens Nedvang al jaren rond de 80%. De inzameling van wijnflessen ligt boven dit gemiddelde. De KVNW doet de suggestie om komende jaren onderzoek te doen naar de inzamelingspercentages van de verschillende glazen productverpakkingen. Dit is noodzakelijk om passende en doeltreffende communicatie en voorlichting richting de consument te ontwikkelen.	

Bepaling Invloed (+=veel invloed, 0=matige invloed, -=weinig invloed)

Bepaling doelstellingen	Invloed KVNW: Kleine importeurs	Invloed KVNW: Grote importeurs
1. Botteling bij producent (botteling en etikettering)	-	+
2. Via transporteur naar importeur (dozen op pallets)	-	+
3. Van importeur naar verkoopkanaal (dozen op pallets)	0	+
4. Van verkoopkanaal naar afnemers (cadeauverpakkingen of los)	0	0
5. Van consumptiemoment tot afvalscheiding (glasbak)	-	-

Toelichting: De vijf stadia uit de keten zijn in bovenstaande tabel voorzien van een beoordeling op invloed KVNW

Voortredenerend vanuit voorgaande analyse ligt het voor de hand om bij het bepalen van concrete doelstellingen een onderscheid te maken tussen:

- 1. Ketenverantwoordelijkheid**
- 2. Productverpakking**

Ketenverantwoordelijkheid

a) Keurmerk KVNW Register Wijnhandelaar

Wijnimporteurs zijn zich in toenemende mate bewust van de verantwoordelijkheid voor de verpakking van wijn die verkocht wordt op de Nederlandse markt en dragen dit ook uit. Naast een controle op de Essentiële Eisen wordt er van hun een concrete inspanning gevraagd in contacten met ketenpartners (producenten, transporteurs, afnemers en consumenten). Onderdeel van het keurmerk KVNW Register Wijnhandelaar is de inrichting en vormgeving van ketenverantwoordelijkheid. Leden van de KVNW krijgen tools aangereikt om in overleg te treden met hun producenten over de keuze van verpakken. Alleen met inzet van deze instrumenten kan de productverpakkingcombinatie worden beïnvloed van de in het buitenland gebottelde wijn.

Concreet:

- Standaard inkoopvoorwaarden (met daarin aandacht voor milieuaspecten)
- Letter of Engagement (met daarin aandacht voor milieuaspecten)

b) Innovatie / andere materialen

Met zusterorganisaties in andere Europese landen alsmede binnen de Europese koepelvereniging, zal de KVNW waar mogelijk het gesprek over duurzaam verpakken initiëren. Vervolgens wordt door de KVNW de Nederlandse branche proactief geïnformeerd over (internationaal) onderzoek naar andere manieren van verpakken (innovatief). Leden van de KVNW worden gestimuleerd om – zoveel als mogelijk – hun invloed aan te wenden om verpakkingen met een lagere milieu impact te ondersteunen. De sector dient – voor zover mogelijk – haar verantwoordelijkheid te nemen inzake internationale trends.

Bag-in-box

In de internationale ontwikkelingen zie je bijvoorbeeld dat bag-in-box verpakkingen het regionaal (Zweden) heel goed doen. Het is interessant om na te gaan waar dit aan ligt. De KVNW zal het gebruik van bag-in-box verpakking blijven monitoren.

PET-fles

Wijnverpakkingen van PET krijgen de laatste tijd meer aandacht. Sommige huiswijnen (kleine verpakking) zijn al verpakt in een PET-fles. Vooral nog is PET alleen geschikt voor consumptiewijn niet voor zogenaamde bewaarwijn. De implementatie gaat langzaam. Dit heeft te maken met verwachtingen en perceptie van de consument. Een PET-fles wordt geassocieerd met een goedkope (slechte) wijn en lijkt bovendien kleiner.

Paper-bottle

Dit is een recente innovatie en heeft mogelijk een lagere milieu impact. Belangrijk is wel dat de gebruikte materialen (naast papier) gescheiden aangeboden worden aan de recycling.

c) Transport

Een KVNW Register Wijnhandelaar draagt zorg voor de ontwikkeling, naleving en continue aanscherping van beleidsmaatregelen om zeker te stellen dat de effecten van transport en logistiek op milieu en ecosystemen zo veel mogelijk gereduceerd worden. Ook voor kleine wijnimporteurs geldt dat zij zoveel als mogelijk vrachten combineren en samenwerken met andere handelstromen op hetzelfde gebied.

Omdat het wijnvolume dat verkocht wordt via webretail afgelopen jaren sterk gestegen is, heeft de KVNW recent gesproken met PostNL. Het is bij de verpakking van wijn is het enerzijds van belang dat de gebruikte verpakking stevig genoeg is om breuk tegen te gaan. Anderzijds is het gelet op het gewicht (kosten) en vanuit milieuoogpunt belangrijk om het pakket niet onnodig zwaar te maken. De KVNW stimuleert importeurs om het gesprek hierover te voeren met de pakketdiensten.

d) Overleg met flessenfabrikanten

De KVNW neemt zich voor om via internationale zusterorganisaties inzichtelijk te maken bij welke producenten de in Nederland op de markt gebrachte flessen vandaan komen. In dit overleg zijn met name het flesgewicht en de mate van gebruik gerecyclede content van belang. Vervolgens kan worden bezien of het mogelijk is om overstijgende doelstellingen te formuleren. Het gebruik van meer gerecycled materiaal wordt momenteel breed Europees opgepakt.

Doelstellingen voortvloeiend uit de ketenverantwoordelijkheid:

Alle leden van de KVNW worden ten minste vóór 31 oktober 2015 gecertificeerd als KVNW Register Wijnhandelaar. In het kader van deze certificering wordt getoetst op ketenverantwoordelijkheid, milieu en transport inspanningen.

De KVNW stelt documentatie beschikbaar in verschillende talen die door individuele wijnimporteurs gebruikt kunnen worden in handelscontacten met producenten.

Door de KVNW wordt er een Education Permanente georganiseerd over innovatieve verpakkingen in de wijnsector. Door kennisdeling en belichten van nieuwe mogelijkheden wordt zowel een toenemende vraag bij consumenten als bereidheid bij producenten beoogd.

De KVNW speelt een faciliterende rol in contacten tussen de grote wijnimporteurs en de flessenfabrikanten.

Voorlichting over wijn moet er op gericht zijn om consumenten van het idee af te brengen dat kwaliteitswijnen per definitie in relatief zware flessen worden verkocht. Dit wordt onderdeel van bestaande wijncursussen en wijnoopleidingen.

Productverpakking

1. Recycled content

Zoals hiervoor beschreven komt 90% van de flessen uit het buitenland. Het doorvoeren van wijzigingen in het gebruikte flessentype is een stroperig traject waarbij de Nederlandse wijnimporteurs afhankelijk zijn van de leveranciers van flessen. Tegelijkertijd zijn er wel trends waar de KVNW een rol van betekenis in zou kunnen spelen.

Het gebruik van groene flessen (hoger percentage gerecyclede content) is iets wat Europees opgepakt wordt. Wijn die in Nederland verkocht wordt in het retailkanaal wordt relatief vaker verpakt in groene flessen. Dit houdt verband met de UV-werende werking van het glas. Tegelijkertijd is het vanuit marketing overwegingen *not done* om bijvoorbeeld rosé te verpakken in een groene fles. Grote Nederlandse importeurs wenden nu al hun invloed aan om groen glas te gebruiken in plaats van wit.

2. Omverpakking

De omverpakkingen die gebruikt worden in het retailkanaal zijn dermate geoptimaliseerd dat het niet logisch is om hier op te focussen in dit brancheverduurzamingsplan. Nauw overleg met de detailhandel is wel noodzakelijk om in de toekomst te blijven meebewegen en te kunnen leveren conform wens.

Wijn die online verkocht wordt (sterk stijgend qua omvang) wordt in sommige gevallen opnieuw verpakt hetgeen het risico op breuk bij een logistieke dienstverlener verkleint. Dit mag echter niet leiden tot onnodig dikke en milieubelastende verpakkingen. Het gesprek hierover met logistieke dienstverleners wordt gevoerd.

3. Gewichtsreductie

Het gewicht van een wijnfles heeft voor de wijnsector gezien vanuit milieubelasting absolute prioriteit. Afname van het gewicht heeft direct effect op de vulling van transportmiddelen. Een lager gewicht leidt niet alleen tot lagere transportkosten maar ook tot lagere belasting voor het milieu (vanwege minder verbruik energiebronnen).

Een uitsplitsing van het flesgewicht (gemeten in 2014) leidt tot de volgende cijfers:

Materiaalsoort	Gram per liter
Glas	520,11
Papier en karton	71,32
Drankenkartons	1,68
Kunststof	2,47
Overige metalen	1,19
Aluminium	0,75
Andere materiaalsoorten	0,25
Hout	13,26

Doelstelling voortvloeiend uit productverpakking:

De KVNW gaat komende periode onderzoek doen naar het percentage groene wijnflessen. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek zal er een concrete doelstelling geformuleerd worden.

Er zal contact opgenomen worden met innovatieve organisaties in de (internationale) wijnsector om te leren van zogenaamde best practices. Internationaal overleg voeren over productverpakkingscombinaties van wijn en hierover communiceren met leden KVNW

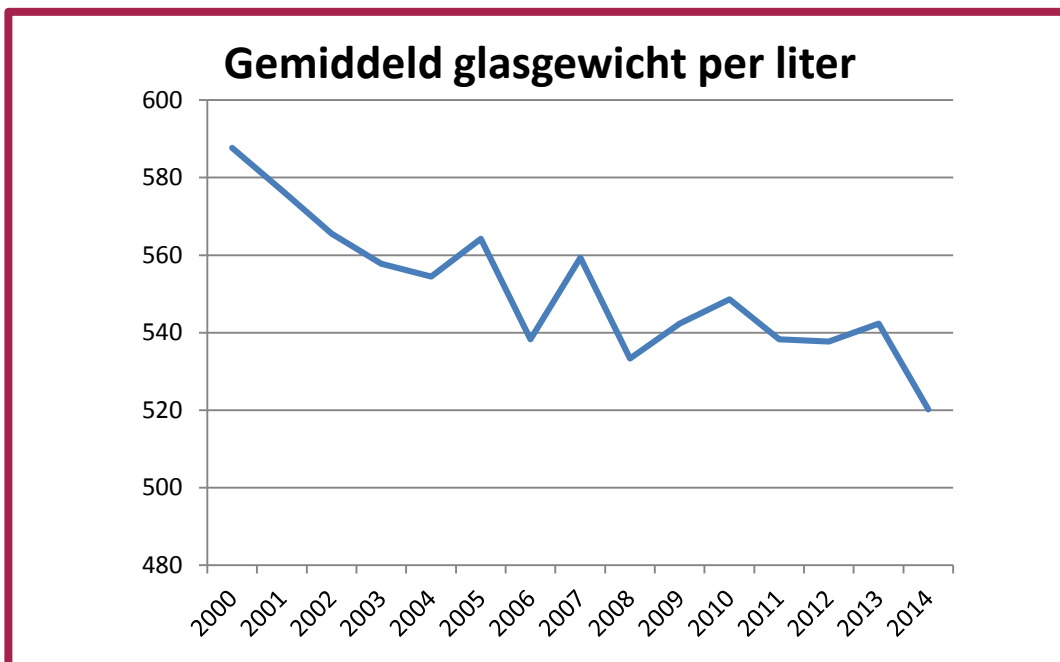
Het gesprek met logistieke dienstverleners over de omverpakkingen (bij online verkoop) wordt gecontinueerd. Bij de invulling van afspraken wordt mede rekening gehouden met de milieubelasting van de voorhanden zijnde mogelijkheden.

Omdat glas het grootste bestandsdeel vormt van het flesgewicht en omdat de overige materiaalsoorten afgelopen periode al geminimaliseerd zijn, zal de KVNW in dit plan focussen op de afname van het glasgewicht.

Hoogsthaalbare doelstelling glasgewicht

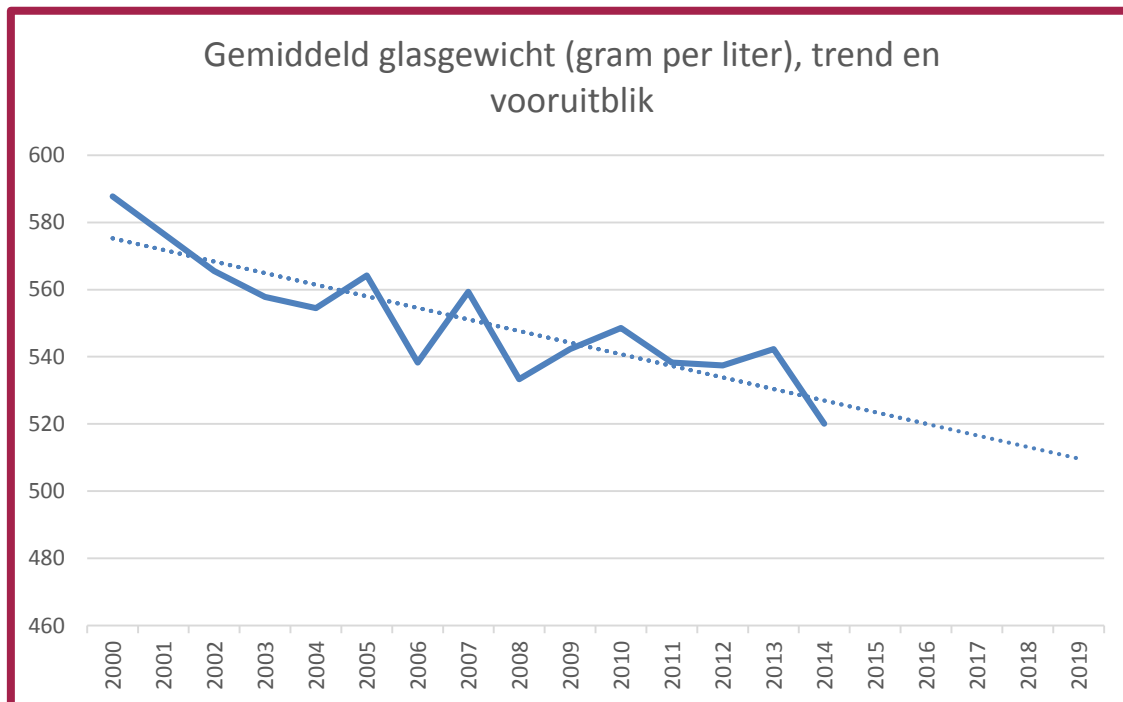
Uit de jaarlijkse rapportage van Bureau Quintens Advies & Management (Quintens) blijkt dat tussen het jaar 2000 en 2014 het gemiddelde glasgewicht per fles met 11,5% gedaald. Nadere analyse van deze rapportage is essentieel om tot een hoogst haalbare doelstelling te komen.

Het gemiddelde gewicht samen met trends en ontwikkelingen in de markt. Als de verkoop en consumptie van stille wijn, verpakt in flessen van 0,75 cl, relatief afneemt en er bijvoorbeeld meer Port en mousserende wijnen (gemiddeld zwaardere flessen) gedronken worden, dan heeft dit invloed op het gemiddelde gewicht.

Ook gaat het nadrukkelijk om een *gemiddelde glas* gewicht. Hier valt zowel de in Nederland gebottelde wijn, als de in het buitenland gebottelde wijn onder. Quintens werkt volgens een vastgesteld protocol waarin onder andere rekening gehouden wordt met de marktaandelen van verschillende typen flessen: stille wijn, mousserende wijn, sherry, port en vermouth.

Uit de meting van Quintens blijkt dat het gemiddelde glasgewicht van 587,7 gram in 2000 naar 520,2 gram in 2014 daalde. Deze daling van 11,5% heeft diverse internationale factoren. Het is onduidelijk in hoeverre dit een effect is van de implementatie van het keurmerk KVNW Register Wijnhandelaar.

De trendlijn laat zien dat het gemiddelde glasgewicht in 2019 naar verwachting 510 gram per liter wijn zal zijn. In plaats hiervan stelt de KVNW zichzelf ten doel om te streven naar een gemiddeld glasgewicht **494 gram per liter** in 2019. Op dit streefgewicht zullen de inspanningen gericht zijn.

Waarom dit streefgewicht?

Naar aanleiding van het onderzoek "Wijn- en cornflakesverpakkingen gewogen" concludeerde VROM in mei 2011 een drietal zaken:

- Er is een groot verschil in massa aangetoond die alleen veroorzaakt wordt door het glas. Kurken en doppen hebben weinig invloed op de totaal massa van het product.
- De zwaarste fles (0,75 liter) weegt 645 gram, de lichtste fles weegt 306 gram oftewel 860 gram per liter en 408 gram per liter.
- Er is geen verband gevonden in de massa van de fles met het land van herkomst, de streek, de wijnsoort of de kleur van het glas.

Omdat dit onderzoek zeer beperkt is (er zijn slechts 86 flessen gewogen, allen verkrijgbaar in de supermarkt) is de KVNW van mening dat het cijfermateriaal van Quintens betrouwbaarder is. Laatstgenoemd bureau houdt bij het onderzoek rekening met marktaandelen van alle verpakkingsvormen (o.a. bag in box verpakkingen). Het onderzoek van VROM laat echter wel zien dat er zogenaamde koplopers, gemiddelden en achterblijvers zijn. Deze resultaten zijn meegenomen voor de bepaling van het streefgewicht van 494 gram per liter in 2019.

Uit het onderzoek van VROM blijkt dat een koploper 35,7% minder weegt dan gemiddeld. Het is niet realistisch om te verwachten dat de wijnbranche binnen afzienbare tijd op het gewicht zit van de koplopers. Daarom heeft de KVNW zich ten doel gesteld om binnen 20 jaar uit te komen op een reductie van de helft van 35,7% oftewel 17,85% in 20 jaar. Per jaar is dit afgerond 1%.

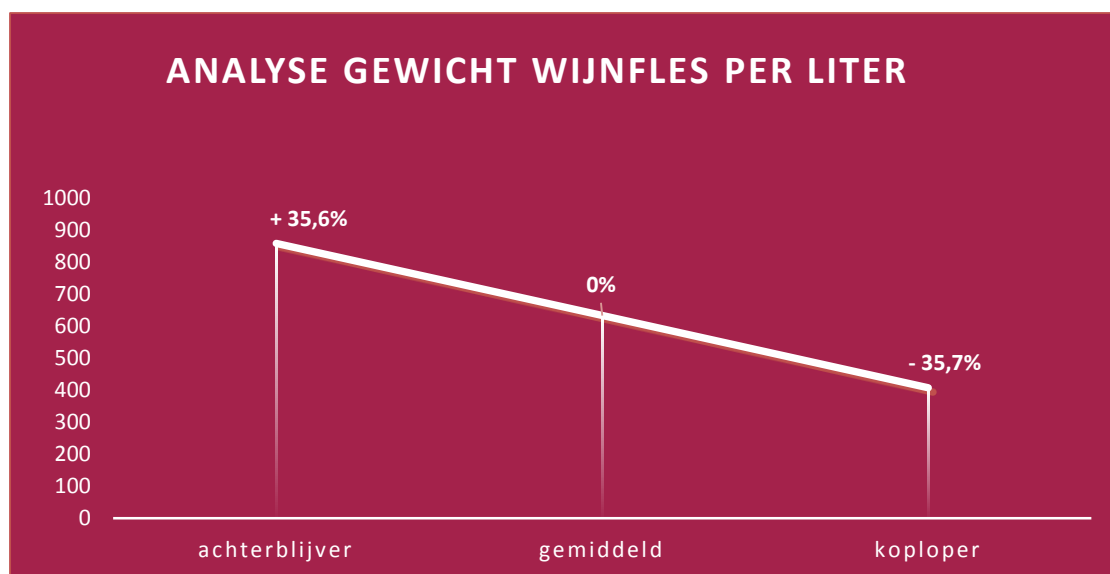
De KVNW spant zich in zodat de huidige (internationale) trend zich doorzet. Daarnaast streven we naar een extra reductie van 17,85% in 2034. Het streefgewicht in 2034 bedraagt 427,18 gram. Of dit een realistisch cijfer is zal meegenomen worden in de tussentijdse evaluatie.

Streefcijfer voor 2019 is het gemiddelde gewicht van 2014 (520 gram) minus een jaarlijkse reductie van 1 %.

De KVNW is van mening dat dit streefgewicht realistisch is om de volgende redenen:

- Bij de bepaling van dit streefgewicht is rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen waardoor er lichtere en sterkere flessen op de markt komen;
- Als er meer alternatieve verpakkingen op de markt komen betekent dit een afname van het gemiddelde glasgewicht per liter wijn;
- De wijzigende attitude van consumenten is een randvoorwaarde. Het kostenvoordeel (minder glas betekent lagere transportkosten) is een prikkel voor de importeur om hierop te sturen. Nooit eerder was de branche zo betrokken bij dit onderwerp dan heden ten dage. Dit enthousiasme en bewustzijn heeft een aanjagende werking.

Wel moet worden benadrukt dat het gewicht van een fles niet onbeperkt kan afnemen in verband met het toenemende risico op breuk. Het is mogelijk om in de toekomst een onderzoek te laten doen naar het breukpercentage bij transport, handling en uitlevering.

Output en monitoring

Hoe wordt er uitvoering gegeven aan deze doelstellingen?

Op dit moment wordt door het bureau Quintens Advies & Management met in achtneming van een strikt protocol, tweejaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar het gemiddelde gewicht van wijnflessen. Indien nodig zullen extra maatregelen getroffen worden om gewichtsreductie bij bepaalde type wijnen te realiseren. Daarnaast zal de KVNW een verslag bijhouden van alle inspanningen die verricht worden in het kader van het Verduurzamingsplan.

De KVNW heroverweegt de inzameling van data. In het verleden werd gebruik gemaakt van cijfermateriaal van het Productschap Wijn. Sinds de opheffing van de productschappen per 1 januari 2015 dient de KVNW privaat deze onderzoeken te financieren. Dit biedt tegelijkertijd de mogelijkheid om het onderzoek beter af te stemmen op de gewenste parameters – bijvoorbeeld: overige verpakkingen zoals bag-in-box, drankenkartons en pet-flessen.

Het streefgewicht in 2034 bedraagt 427,18. Of dit een realistisch cijfer is, zal meegenomen worden in de tussentijdse evaluatie.

Leidschendam, augustus 2015
